

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi liikennevakuutuslain 7 ja 20 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikennevakuutuslain myötävaikutusta koskevia säännöksiä. Samalla laista poistettaisiin säännös, jonka perusteella liikennevakuutuskorvaus evätään tapauksissa, joissa ajoneuvoa on käytetty rikoksen tekemiseen.

Lisäksi lain 7 §:ää ehdotetaan muutettavaksi selkeämmäksi säännösten jäsentelyä muuttamalla.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Liikennevakuutuslaki

Moottoriajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä aiheutuneista henkilö- tai omaisuusvahingoista suoritetaan korvausta ajoneuvoa varten annetusta liikennevakuutuksesta liikennevakuutuslain (279/1959) mukaisesti. Liikennevakuutus vastaa vahinkoa kärsineelle siitä, mistä vahingon aiheuttanut kuljettaja on vahingonkorvauslain (412/1974) ja vahingonkorvausoikeudellisten periaatteiden mukaan vastuussa.

Liikennevakuutuslain 7 § sisältää säännökset perusteista, joilla liikennevahinkoon perustuva korvaus voidaan evätä tai sovitella. Pykälän asiallinen sisältö säädettiin liikennevakuutuslain 7 ja 20 §:n muuttamisesta annetulla lailla (374/1979), joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1980. Muutokset liittyivät rikoslain (960/76) 23 luvun liikennejuopumusta koskevien säännösten muuttamiseen. Lain 7 ja 20 §:ään tehtiin teknisiä muutoksia 1 päivänä syyskuuta 1995 voimaan tulleella lailla liikennevakuutuslain 7 ja 20 §:n muuttamisesta (656/1994). Lain 7 §:n 3

momenttia muutettiin matkustajan myötävaikutusta koskevan säännöksen osalta heinäkuun 1 päivänä 2002 voimaan tulleella lailla (548/2002) siten, että ajoneuvossa olleella matkustajalla on lähtökohtaisesti oikeus saada korvausta henkilövahingostaan, vaikka kuljettaja on syylistynyt törkeään rattijuopumukseen. Muutoksella saatettiin säännös paremmin vastaamaan ensimmäisen, toisen ja kolmannen liikennevakuutusdirektiivin (72/166/ETY, 84/5/ETY ja 90/232/ETY) säännöksiä.

Lain 7 §:n 1 momentin mukaan, jos se, jota liikennevahinko on kohdannut, itse myötävaikuttanut sen syntymiseen, voidaan hänen korvauksensa muiden kuin henkilöön kohdistuneiden vahinkojen osalta alentaa tai evätä sen mukaan, mikä oli hänen syytään, miten ajoneuvoa kuljetettiin ja mitkä muut olosuhteet vaikuttivat vahinkoon. Jos joku on aiheuttanut itselleen henkilöön kohdistuneen vahingon tahallaan tai törkeällä tuottamuksella, suoritetaan siitä korvausta ainoastaan siltä osin, kuin muut olosuhteet ovat vaikuttaneet vahingon syntymiseen.

Esinevahinkojen osalta vahinkoa kärsineen oman myötävaikutuksen merkitystä liikenne-

vahingossa arvioidaan aina 7 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen säännöksen nojalla. Henkilöön kohdistuneita vahinkoja korvattaessa vahinkoa kärsineen oman käyttäytymisen merkitystä puolestaan arvioidaan sekä kyseisen momentin toisen virkkeen että 7 §:n muihin momentteihin sisältyvien varsinaisten myötävaikutussäännösten perusteella. Käytännössä 7 §:n 1 momentin toisen virkkeen säännös tulee kysymykseen useimmin jalankulkijoiden ja polkupyöräilijöiden kärsimiä liikennevahinkoja korvattaessa.

Pykälän 2 momentin mukaan korvaus evätään vahingoittuneelta, joka on ollut ajoneuvossa, vaikka hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että ajoneuvoon oli päästy käsiksi luvattomasti. Korvausta vahingosta ei myöskään makseta pääsääntöisesti silloin, kun ajoneuvoa käytettiin sellaisen rikoksen tekemiseen, joka ei ollut vähäinen, taikka milloin vahinko on aiheutettu käytettäessä ajoneuvoa 2 momentissa tarkoitetun rikoksen tekemiseen ja vahinko on kohdistunut siihen osallisen olleeseen henkilöön, joka ei ollut ajoneuvossa. Erityisestä syystä korvausta voitaisiin kuitenkin suorittaa.

Liikennevakuutuslain 7 §:n 3 momentissa on törkeitä rattijuopumustapauksia koskevat erityissäännökset sekä matkustajan oikeutta korvaukseen koskeva erityissäännös.

Pykälän 4 momentti sisältää kuljettajaa koskevat myötävaikutussäännökset muissa huumaavien aineiden vaikutuksen alaisena ajamisen tapauksissa kuin 3 momentissa säädettyissä tapauksissa. Pykälän 5 momentissa on myötävaikutussäännökset vahinkotilanteissa, jotka ovat sattuneet ajoneuvon ollessa liikkumattomana.

Lain 20 § sisältää liikennevakuutusyhtiön takautumisoikeutta koskevia säännöksiä.

1.2. Euroopan unionin lainsäädäntö

Euroopan unionin lainsäädäntö sisältää neljä liikennevakuutusta koskevaa direktiiviä, joista nyt kyseessä olevan esityksen kannalta merkityksellisiä ovat neuvoston direktiivi (72/166/ETY) moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädän-

nön lähentämisestä (ensimmäinen liikennevakuutusdirektiivi), toinen neuvoston direktiivi (84/5/ETY) moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (toinen liikennevakuutusdirektiivi) ja kolmas neuvoston direktiivi (90/232/ETY) moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (kolmas liikennevakuutusdirektiivi).

Ensimmäisen liikennevakuutusdirektiivin 3 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudeksi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sellaisten ajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta on otettu liikennevakuutus, joilla on pysyvä kotipaikka sen alueella. Vakuutetun vastuun laajuus sekä vakuutusturvan ehdot määräytyvät näiden toimenpiteiden mukaisesti. Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vakuutus sopimus kattaa myös muissa jäsenvaltioissa olevan lainsäädännön mukaisesti näiden valtioiden alueella aiheutuneet vahingot tai vammat.

Toisen liikennevakuutusdirektiivin 1 artiklan 1 kohdan mukaan liikennevakuutuksen on katettava sekä omaisuusvahingot että henkilövahingot. Artiklan 2 kohta sisältää säännöksiä minimikorvauksen määrästä.

Toisen liikennevakuutusdirektiivin 2 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että mitään ensimmäisen liikennevakuutusdirektiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehdyn vakuutuskirjan sisältämää lakisääteistä määräystä tai sopimuslauseketta, jolla evätään korvaus tapauksissa, joissa ajoneuvoja käyttävät tai kuljettavat:

1) henkilöt, joilla ei ole nimenomaista tai muutoin annettua lupaa siihen;

2) henkilöt, joilla ei ole kyseisen ajoneuvon kuljettamiseen oikeuttavaa ajokorttia; tai

3) henkilöt, jotka ovat rikkoneet kyseisen ajoneuvon kuntoa ja turvallisuutta koskevia lakisääteisiä teknisiä vaatimuksia, ei sovelleta ensimmäisen liikennevakuutusdirektiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti vahinkoa kärsineiden kolmansien korvausvaatimuksiin.

Kohdan 2 alakohdan mukaan 1 alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa mainittua säännöstä tai lauseketta voidaan kuitenkin soveltaa sellaisten henkilöiden vahingoksi, jotka ovat vapaaehtoisesti menneet vahingon tai vammaan aiheuttaneeseen ajoneuvoon, jos vakuutuksenantaja voi osoittaa heidän tienneen ajoneuvon olleen varastettu.

Kohdan 3 alakohdan mukaan jäsenvaltiot saavat olla soveltamatta niiden alueella tapahtuviin vahinkoihin ensimmäisen alakohdan säännöstä, jos vahingonkärsinyt voi saada korvausta vahingostaan sosiaaliturvalaitokselta.

Artiklan 2 kohdan mukaan varastettujen tai väkivaltaa käyttäen haltuun otettujen ajoneuvojen kohdalla jäsenvaltiot saavat säätää, että 1 artiklan 4 kohdassa mainittu toimielin maksaa korvausta vakuutuksenantajan sijasta tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa oloissa. Jos ajoneuvon pysyvä kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, toimielin ei saa esittää korvausvaatimuksia millekään kyseisen jäsenvaltion toimielimelle.

Kolmannen liikennevakuutusdirektiivin 1 artiklan mukaan vakuutuksesta on korvattava ajoneuvon käytöstä kaikille matkustajille paitsi kuljettajalle aiheutuneet henkilövahingot, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 84/5/ETY 2 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan soveltamista.

1.3. Ehdotetut muutokset

Voimassa olevan liikennevakuutuslain 7 §:n 2 momentin rikoksen tekemiseen liittyvät myötävaikutussäännökset sisältävät säännöksiä, joiden perusteella korvausta vahingosta ei makseta tilanteissa, joissa ajoneuvoa käytettiin sellaisen rikoksen tekemiseen, joka ei ollut vähäinen. Toisen liikennevakuutusdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan poikkeussäännös sallii vain sellaisen säännöksen tai lausekkeen, jota voidaan soveltaa sellaisten henkilöiden vahingoksi, jotka ovat vapaaehtoisesti menneet vahingon tai vammaan aiheuttaneeseen ajoneuvoon, jos vakuutuksenantaja voi osoittaa heidän tienneen ajoneuvon olleen varastettu. Liikennevakuutuslain 7 §:n 2 momentti on säädetty ennen Suomen liittymistä ETA-sopimukseen. Mukautettaessa liikennevakuutuslakia liiken-

nevakuutusdirektiiveihin lailla liikennevakuutuslain muuttamisesta (361/1993) kyseistä lain momenttia ei tarkistettu, vaan se säilytettiin sellaisena kuin se on liikennevakuutuslain 7 ja 20 §:n muuttamisesta annetussa laissa (374/1979). Momentin säännökset edellyttäisivät muuttamista siltä osin kuin ne eivät ole liikennevakuutusdirektiivien mukaisia.

Pykälän nykyinen rakenne on syntynyt edellä mainitun lainmuutoksen yhteydessä. Pykälää ehdotetaan tässä yhteydessä muutettavaksi selkeämmäksi säännöksiä osittain uudelleen jäsenitelemällä.

Lain 20 § vakuutusyhtiön takautumisoikeutta koskevia säännöksiä ehdotetaan samalla tarkistettaviksi siten, että ne vastaisivat asiassällöltään ehdotettuja 7 §:n säännöksiä.

Esityksessä ei ehdoteta muutosta siihen peruslähtökohtaan, että vahinkoa kärsineeltä evätään käytännössä säännönmukaisesti oikeus vakuutuskorvaukseen, jos hän on samalla syylistynyt törkeään rattijuopumukseen tai ajoneuvon luvattomaan käyttöön. Näin siitä riippumatta, onko rikos syy-yhteydessä kärsittyyn vahinkoon. Ehdotuksia valmisteltaessa on esitetty tarkemmin pohdittavaksi, voidaanko näin ankaraa seuraamusta pitää yhtäältä vahinkoa kärsineen kannalta kohtuullisena ja toisaalta vahingonkorvausoikeuden yleiset periaatteet huomioon ottaen asianmukaisena. Tämän esityksen valmistelussa ei kuitenkaan ole voitu laajemmin arvioida liikennevakuutusjärjestelmän peruseräiteiden muutostarpeita. Näin on tarkoitus tehdä lähitulevaisuudessa käynnistettävän liikennevakuutuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

2. Esityksen vaikutukset

Ehdotetut muutokset johtavat vähäiseen vakuutusyhtiöiden korvauskulujen kasvuun liikennevahinkotapauksissa, joissa vahingon kärsinyt on ollut ajoneuvossa, jota on käytetty sellaisen rikoksen tekemiseen, joka ei ole vähäinen, taikka kun vahinko on kohdistunut rikoksen tekemiseen osallisena olleeseen henkilöön, joka ei ole ollut ajoneuvossa. Vähäisellä kustannusten kasvulla ei arvioida olevan mainittavaa vaikutusta liikennevakuutusmaksuihin.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkатыönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu oikeusministeriön ja Liikennevakuutuskeskuksen edustajia.

Eduskunnan liikennevahinkolautakunta käsittelee hallituksen esitystä laiksi liikennevakuutuslain 7 §:n muuttamisesta (HE 54/2002; LiVM 9/2002 vp). Valiokunnassa asian käsit-

telyn yhteydessä lausunnonantajat totesivat, että 7 §:n 2 momentin säännös, joka koskee rikollisen toiminnan perusteella korvauksen epäämistä, saattaa olla toisen liikennevakuutusdirektiivin (84/5/ETY) vastainen. Valiokunnan kuulemistilaisuudessa todettiin, että tätä ja eräitä muita lakiin tarvittavia lisämuutoksia ryhdyttäisiin heti valmistelemaan sosiaali- ja terveysministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

7 §. Voimassa olevan 1 momentin säännökset ehdotetaan siirrettäviksi uuteen 1 ja 2 momenttiin siten, että uusi 1 momentti sisältäisi henkilövahinkoja ja uusi 2 momentti esinevahinkoja koskevat myötävaikutussäännökset.

Pykälän 1 momentti sisältää säännökset tahallaan itselleen aiheutetun henkilövahingon tai törkeän huolimattomuuden seurauksista oikeuteen saada korvausta liikennevakuutuksen perusteella. Jos henkilövahinko on aiheutettu itselleen tahallaan, vakuutusyhtiö ei olisi pääsääntöisesti velvollinen suorittamaan korvausta. Törkeästä huolimattomuudesta henkilövahingon syntymiseen myötävaikutaneen korvausta voitaisiin alentaa tai se evätä sen mukaan kuin olosuhteet huomioon ottaen on kohtuullista. Säännös vastaa asiassällöltään nykyisen 1 momentin toisen virkkeen säännöstä. Säännöksen perusteella korvaus voidaan evätä tai sitä vähentää kuljettajan tai matkustajan taikka muun liikenneonnettomuudessa vahingoittuneen moittittavan käyttäytymisen johdosta.

Matkustajaa koskevalta osalta säännös korvaisi voimassa olevan 3 momentin viimeisen virkkeen myötävaikutussäännöksen, jonka mukaan matkustajan korvausta voidaan kohtuuden mukaan alentaa hänen oman myötävaikutuksensa perusteella, jos hän vahingon sattuessa oli nykyisessä 3 momentissa tarkoitettuna kuljettajan mukana ajoneuvossa. Korvauksen epäämistä tai alentamista myötävaikutuksen perusteella koskevaa säännöstä voitaisiin soveltaa esimerkiksi silloin, kun va-

hinkoa kärsinyt on ollut matkustajana ajoneuvossa, jonka kuljettaja syyllistyy törkeään rattijuopumukseen. Ehdotettua 1 momentin säännöstä voitaisiin soveltaa myös jalankulkijaan tai pyöräilijään, joka törkeällä huolimattomuudellaan on aiheuttanut tai myötävaikuttanut vahingon syntymiseen.

Pykälän 1 momenttiin on nykyiseen verrattuna lisätty mahdollisuus ottaa huomioon kohtuullisuus korvausta alennettaessa myötävaikutuksen perusteella. Huomioon voitaisiin ottaa muun muassa vahinkoa kärsineen ikä tai syntyakeettomuus taikka pakkotilanteet. Kohtuullisuusarvioinnissa ei kuitenkaan otettaisi huomioon vahingon vaikutusta vahinkoa kärsineen varallisuustilanteeseen taikka hänelle aiheutuneen vamman vakavuutta.

Pykälän 2 momentti sisältää 1 momentin ensimmäistä virkettä vastaavan säännöksen myötävaikutuksen johdosta evättävästä tai alennettavasta vahingoittuneesta omaisuudesta maksettavasta korvauksesta. Momenttiin on tehty nykyiseen säännökseen verrattuna kielellisiä tarkistuksia.

Korvauskäytännössä on yleisesti tahallisuuteen perustuvissa liikennevahinkotilanteissa vahingon kärsineelle suoritettava korvaus evätty yleensä kokonaan sekä henkilöettä omaisuusvahingoissa. Pykälän 1 ja 2 momenttiin nyt ehdotetuilla säännöksillä ei ole tarkoitettu muuttaa nykyistä korvauskäytäntöä.

Pykälän uusi 3 momentti sisältää säännökset korvauksen suorittamisesta vahingon kärsineelle silloin, kun henkilö- tai omaisuusvahinko on aiheutunut luvottomasti käytetyssä

ajoneuvossa ja vahinkoa kärsinyt tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää käyttöönoton luvattomuudesta. Säännös vastaa sisällöltään nykyisen 2 momentin säännöstä luvattoman käytön yhteydessä sattuneiden vahinkojen osalta. Momentissa nykyisin oleva ajoneuvon käyttämistä rikokseen koskeva säännös ehdotetaan kuitenkin poistettavaksi, jolloin ehdotetun 3 momentin säännös paremmin vastaisi sisällöltään toisen liikennevakuutusdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan poikkeussäännöstä. Momenttiin on lisäksi tehty kielellisiä tarkistuksia, joilla ei ole vaikutusta momentin asialliseen sisältöön vastaavaan nykyiseen säännökseen verrattuna. Rikoslain 28 luvun muuttamisesta 12 päivänä heinäkuuta 2002 annetulla lailla ovat 1 päivänä lokakuuta 2002 tulleet voimaan uudet luvaton käyttöä koskevat rikoslain 28 luvun 9 a—c säännökset. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan käytettäväksi rikoslain 28 luvun otsakkeessa käytettyä nimikettä ”luvaton käyttö” rikoksesta, jonka perusteella liikennevakuutuksen nojalla suoritettava korvaus voitaisiin evätä. Momentin säännöstä voitaisiin soveltaa, jos rikoslain 28 luvun 9 a—c §:ssä tarkoitetun jonkin rikoksen (moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, törkeä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus) tunnusmerkit täyttyvät. Myös rikoslain 28 luvun 1 §:ssä tarkoitetun varkauden tai 2 §:ssä tarkoitetun törkeän varkauden tunnusmerkistön täytyessä 3 momenttia sovellettaisiin. Lisäksi momenttia voitaisiin soveltaa tapauksiin, joissa rikoslain 28 luvun 7 §:n luvaton käyttöä koskevan rikoksen tunnusmerkistö täyttyy ja vahinko on tapahtunut ajoneuvon luvattoman käytön aikana. Pykälän tarkoittama luvaton käyttö saattaa olla kyseessä silloin, kun ajoneuvo on alunperin saatu luvallisesti käyttöön vuokrasopimuksen tai muun luvan perusteella, mutta ajoneuvoa ei ole palautettu sovittuun mukaisesti, vaan sen käyttöä on jatkettu luvattomasti. Korvauksen sulkeminen pois ei kuitenkaan edellyttäisi rikosilmoituksen tekemistä. Tarvittaessa vakuutusyhtiön olisi kyettävä osoittamaan, että rikoksen tunnusmerkistö on täyttynyt. Säännöksen perusteella myös tilanteet, joissa lapset vanhempien luvatta ottavat ajoneuvon käyttöön, kuuluisivat momentin soveltamisalan piiriin. Viime kä-

dessä korvausten epääminen tai suorittaminen jäisi oikeuskäytännön ja tapauskohtaisen arvioinnin varaan.

Kuten nykyinen 2 momentti, ehdotettu 3 momentti koskee sekä henkilö- että omaisuusvahinkoja. Voimassa olevan ja uuden säännöksen mukaan korvausta voitaisiin erityisistä syistä suorittaa. Esimerkiksi vastapuolen syyllisyys liikenneonnettomuuteen voi oikeuttaa korvauksen saantiin. Nykykäytäntöön ei kuitenkaan ole tarkoitettu muutoksia.

Pykälän 4 momentiksi ehdotetaan nykyistä 3 momenttia siten muutettuna, että matkustajan myötävaikutusta koskeva momentin viimeinen virke tarpeettomana poistetaan. Lisäksi veren alkoholipitoisuutta koskeva uloshengitysilman määräksi ehdotetaan nykyisen 0,60 milligramman sijasta 0,53 milligrammaa alkoholia litrassa. Muutos vastaa rikoslain 23 luvun, tieliikennelain 76 §:n ja liikennevakuutuslain 7 ja 20 §:n muuttamisesta annetussa hallituksen esityksessä (HE 90/2002 vp) ehdotettuja muutoksia. Momenttiin on myös tehty kielellisiä tarkistuksia, joilla ei ole vaikutusta momentin asialliseen sisältöön.

Pykälän nykyinen 5 momentin säännös, joka koskee liikkumattomassa ajoneuvossa syntyntä henkilövahinkoa, ehdotetaan siirrettäväksi uuteen 6 momenttiin. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi kielellisiä ja teknisluonteisia korjauksia. Arvioitaessa vahingon kärsineen osuutta vahinkoon sekä muiden vahinkoon vaikuttaneiden olosuhteiden merkitystä, ehdotetun pykälän mukaan sovellettaisiin kohtuuharkintaa. Pykälän asiallista sisältöä lisäyksellä ei ole tarkoitus muuttaa.

20 §. Pykälä sisältää säännökset liikennevakuutusyhtiön takautumisoikeudesta. Pykälän 1 momentti ehdotetaan vastaamaan muutosehdotuksen 7 §:n 1 ja 3 momentin säännöksiä. Momentista ehdotetaan poistettavaksi kohta, joka koskee muun kuin ajoneuvon käsiksi pääsyä koskevan rikoksen tekemisestä. Lisäksi törkeä tuottamus muutetaan törkeäksi huolimattomuudeksi. Uloshengitysilman alkoholimääräksi ehdotetaan uuden 7 §:n 4 momentin mukaisesti 0,53 milligrammaa litrassa.

Pykälän 2 momentti säilyisi ennallaan.

2. Voimaantulo

Esitykseen sisältyvä laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

liikennevakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä kesäkuuta 1959 annetun liikennevakuutuslain (279/1959) 7 ja 20 §, sellaisina kuin ne ovat, 7 § laeissa 374/1979 ja 548/2002 ja 20 § mainitussa laissa 374/1979 ja laissa 656/1994, seuraavasti:

7 §

Jos joku on tahallisesti aiheuttanut itselleen henkilövahingon, korvausta suoritetaan ainoastaan siltä osin kuin muut olosuhteet ovat vaikuttaneet vahingon syntymiseen. Jos joku on törkeällä huolimattomuudella myötävaikuttanut kärsimänsä henkilövahingon syntymiseen, voidaan korvausta alentaa tai se evätä sen mukaan kuin olosuhteet huomioon ottaen on kohtuullista.

Omaisuusvahingosta suoritettavaa korvausta voidaan vahinkoa kärsineen myötävaikutuksen perusteella kohtuuden mukaan alentaa tai se evätä ottaen huomioon vahinkoa kärsineen viaksi jäävä syyllisyyden määrä ja muut olosuhteet.

Jos henkilö- tai omaisuusvahinko on aiheutunut vahinkoa kärsineen ollessa luvattomasti käyttöönotetussa ajoneuvossa ja hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää käyttöönoton luvattomuudesta, hänelle suoritetaan korvausta sen ajoneuvon liikennevakuutuksesta vain erityisestä syystä.

Jos joku on kärsinyt henkilövahingon kuljettaessaan ajoneuvoa sellaisessa tilassa, että hänen verensä alkoholipitoisuus oli ajon aikana tai sen jälkeen vähintään 1,2 promillea tai että hänellä oli vähintään 0,53 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa, taikka hän on aiheuttanut vahingon kuljettaessaan ajoneuvoa muuten alkoholin tai muun

huumaavan aineen kuin alkoholin vaikutuksen alaisena taikka alkoholin ja muun huumaavan aineen yhteisvaikutuksen alaisena niin, että hänen kykynsä virheettömiin suoriin oli tuntuvasti huonontunut, suoritetaan korvausta sen ajoneuvon liikennevakuutuksesta vain erityisestä syystä.

Jos joku on kärsinyt henkilövahingon kuljettaessaan ajoneuvoa alkoholin tai muun huumaavan aineen vaikutuksen alaisena taikka alkoholin ja muun huumaavan aineen yhteisvaikutuksen alaisena muutoin kuin 4 momentissa mainituissa tapauksissa, voidaan henkilövahingosta hänelle suoritettavaa korvausta alentaa sen mukaan, mikä oli hänen osuutensa vahinkoon.

Jos henkilövahinko on syntynyt ajoneuvon ollessa liikkumattomana eikä se ole tapahtunut ajoneuvon pysähtymisen tai liikkeelle lähtemisen yhteydessä, voidaan korvausta alentaa tai se evätä sen mukaan kuin vahinkoa kärsineen osuus vahinkoon ja muut vahinkoon vaikuttaneet olosuhteet huomioon ottaen on kohtuullista.

20 §

Jos moottoriajoneuvon omistaja, kuljettaja tai matkustaja on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta tai jos vahinko on aiheutunut huolimattomuudesta ajettaessa luvattomasti käyttöön otetul-

la ajoneuvolla tahi jos joku on aiheuttanut vahingon kuljettaessaan ajoneuvoa sellaisessa tilassa, että hänen verensä alkoholipitoisuus oli ajon aikana tai sen jälkeen vähintään 1,2 promillea tai että hänellä oli vähintään 0,53 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa, taikka hän on aiheuttanut vahingon kuljettaessaan ajoneuvoa muuten alkoholin tai muun huumaavan aineen kuin alkoholin vaikutuksen alaisena taikka alkoholin ja muun huumaavan aineen yhteisvaikutuksen alaisena niin, että hänen kykynsä virheettömiin suorituksiin oli tuntuvasti huonontunut, ja jos liikennevakuutusyhtiö tällai-

nessa tapauksessa suorittaa vahingonkorvaukseksi määrän, joka saajalla on oikeus vaatia korvausvelvolliselta, siirtyy tämä oikeus yhtiölle. Edellä tarkoitettu korvausvelvollisuus määräytyy vahingonkorvauslain (412/74) 2 ja 4 luvussa säädettyjen perusteiden mukaan.

Sopimus, jolla yhtiö pidättää itselleen korvausvelvollista vastaan laajemman oikeuden, kuin tässä pykälässä on säädetty, on mitätön.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveystministeri *Maija Perho*

Laki

liikennevakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä kesäkuuta 1959 annetun liikennevakuutuslain (279/1959) 7 ja 20 §, sellaisina kuin ne ovat, 7 § laeissa 374/1979 ja 548/2002 ja 20 § mainitussa laissa 374/1979 ja laissa 656/1994, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Jos se, jota liikennevahinko on kohdannut, itse myötävaikutti sen syntymiseen, voidaan hänen korvauksensa muiden kuin henkilöön kohdistuneiden vahinkojen osalta alentaa tai evätä sen mukaan, mikä oli hänen syytään, miten ajoneuvoa kuljettiin ja mitkä muut olosuhteet vaikuttivat vahinkoon. Jos joku on aiheuttanut itselleen henkilöön kohdistuneen vahingon tahallaan tai törkeällä tuottamuksella, suoritetaan siitä korvausta ainoastaan siltä osin, kun muut olosuhteet ovat vaikuttaneet vahingon syntymiseen.

Milloin vahinko on tapahtunut vahingoittuneen ollessa ajoneuvossa, vaikka hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että ajoneuvoon oli päästy käsiksi luvattomasti tai että sitä käytettiin sellaisen rikoksen tekemiseen, joka ei ollut vähäinen, taikka milloin vahinko on aiheutettu käytettäessä ajoneuvoa tässä momentissa tarkoitetun rikoksen tekemiseen ja vahinko on kohdistunut siihen osallisena olleeseen henkilöön, joka ei ole ollut ajoneuvossa, suoritetaan korvausta sen liikennevakuutuksesta vain sikäli kuin siihen on erityinen syy.

Ehdotus

7 §

Jos joku on tahallisesti aiheuttanut itselleen henkilövahingon, korvausta suoritetaan ainoastaan siltä osin kuin muut olosuhteet ovat vaikuttaneet vahingon syntymiseen. Jos joku on törkeällä huolimattomuudella myötävaikuttanut kärsimänsä henkilövahingon syntymiseen, voidaan korvausta alentaa tai se evätä sen mukaan kuin olosuhteet huomioon ottaen on kohtuullista.

Omaisuusvahingosta suoritettavaa korvausta voidaan vahinkoa kärsineen myötävaiikutuksen perusteella kohtuuden mukaan alentaa tai se evätä ottaen huomioon vahinkoa kärsineen viaksi jäävä syyllisyyden määrä ja muut olosuhteet.

Jos henkilö- tai omaisuusvahinko on aiheutunut vahinkoa kärsineen ollessa luvattomasti käyttöön otetussa ajoneuvossa ja hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää käyttöönoton luvattomuudesta, hänelle suoritetaan korvausta sen ajoneuvon liikennevakuutuksesta vain erityisestä syystä.

Jos joku on aiheuttanut itselleen henkilöön kohdistuneen vahingon kuljettaessaan ajoneuvoa sellaisessa tilassa, että hänen verensä alkoholipitoisuus oli ajon aikana tai sen jälkeen vähintään 1,2 promillea tai että hänellä oli vähintään 0,60 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa, taikka hän on aiheuttanut vahingon kuljettaessaan ajoneuvoa muuten alkoholin tai muun huumaavan aineen kuin alkoholin vaikutuksen alaisena taikka alkoholin ja muun huumaavan aineen yhteisvaikutuksen alaisena niin, että hänen kykynsä virheettömiin suorituksiin oli tuntuvasti huonontunut, suoritetaan korvausta ajoneuvon vakuutuksesta vain sikäli kuin siihen on erityinen syy. *Matkustajan korvausta voidaan kohtuuden mukaan alentaa hänen oman myötävaikutuksensa perusteella, jos hän vahingon sattuessa oli tässä momentissa tarkoitettun kuljettajan mukana ajoneuvossa.*

Jos joku on aiheuttanut itselleen henkilöön kohdistuneen vahingon kuljettaessaan ajoneuvoa alkoholin tai muun huumaavan aineen kuin alkoholin vaikutuksen alaisena tai alkoholin ja muun huumaavan aineen yhteisvaikutuksen alaisena muutoin kuin 3 momentissa mainituissa tapauksissa, voidaan hänen korvauksensa alentaa sen mukaan, mikä oli hänen osuutensa vahinkoon.

Milloin henkilöön kohdistunut vahinko on syntynyt ajoneuvon ollessa liikkumattomana eikä se ole tapahtunut ajoneuvon pysähtymisen tai liikkeelle lähtemisen yhteydessä, voidaan korvaus alentaa tai evätä sen mukaan, mikä oli vahingoittuneen osuus ja mitkä muut olosuhteet vaikuttivat vahinkoon.

20 §

Jos moottoriajoneuvon omistaja, kuljettaja tai matkustaja on aiheuttanut vahingon tahallaan tai törkeällä tuottamuksellaan tai jos vahinko on aiheutunut tuottamuksesta ajettaessa ajoneuvolla, *johon oli päästy käsi tekemällä sellainen rikos tai jota käytettiin sellaisen rikoksen tekemiseen, joka ei ole vähäinen*, tahi jos joku on aiheuttanut vahingon kuljettaessaan ajoneuvoa sellaisessa tilassa, että hänen verensä alkoholipi-

Jos joku on *kärsinyt henkilövahingon* kuljettaessaan ajoneuvoa sellaisessa tilassa, että hänen verensä alkoholipitoisuus oli ajon aikana tai sen jälkeen vähintään 1,2 promillea tai että hänellä oli vähintään 0,53 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa, taikka hän on aiheuttanut vahingon kuljettaessaan ajoneuvoa muuten alkoholin tai muun huumaavan aineen kuin alkoholin vaikutuksen alaisena taikka alkoholin ja muun huumaavan aineen yhteisvaikutuksen alaisena niin, että hänen kykynsä virheettömiin suorituksiin oli tuntuvasti huonontunut, suoritetaan korvausta *sen ajoneuvon liikennevakuutuksesta vain erityisestä syystä.*

Jos joku on *kärsinyt henkilövahingon* kuljettaessaan ajoneuvoa alkoholin tai muun huumaavan aineen vaikutuksen alaisena taikka alkoholin ja muun huumaavan aineen yhteisvaikutuksen alaisena muutoin kuin 4 momentissa mainituissa tapauksissa, voidaan *henkilövahingosta hänelle suoritettava korvausta* alentaa sen mukaan, mikä oli hänen osuutensa vahinkoon.

Jos henkilövahinko on syntynyt ajoneuvon ollessa liikkumattomana eikä se ole tapahtunut ajoneuvon pysähtymisen tai liikkeelle lähtemisen yhteydessä, voidaan *korvausta* alentaa tai *se* evätä sen mukaan *kuin vahinkoa kärsineen osuus vahinkoon ja muut vahinkoon vaikuttaneet olosuhteet huomioon ottaen on kohtuullista.*

20 §

Jos moottoriajoneuvon omistaja, kuljettaja tai matkustaja on aiheuttanut vahingon *tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta* tai jos vahinko on aiheutunut *huolimattomuudesta* ajettaessa *luvattomasti käyttöön otetulla* ajoneuvolla tahi jos joku on aiheuttanut vahingon kuljettaessaan ajoneuvoa sellaisessa tilassa, että hänen verensä alkoholipitoisuus oli ajon aikana tai sen jälkeen vähintään 1,2 promillea tai että hänellä oli

toisuus oli ajon aikana tai sen jälkeen vähintään 1,2 promillea tai että hänellä oli vähintään 0,60 milligrammaa alkoholia litras-
sa uloshengitysilmaa, taikka hän on aiheut-
tanut vahingon kuljettaessaan ajoneuvoa
muuten alkoholin tai muun huumaavan aine-
neen kuin alkoholin vaikutuksen alaisena
taikka alkoholin ja muun huumaavan aineen
yhteisvaikutuksen alaisena niin, että hänen
kykynsä virheettömiin suorituksiin oli tun-
tuvasti huonontunut, ja jos liikennevakuu-
tusyhtiö tällaisessa tapauksessa suorittaa
vahingonkorvaukseksi määrän, joka saajalla
on oikeus vaatia korvausvelvolliselta, siir-
tyy tämä oikeus yhtiölle. Edellä tarkoitettu
korvausvelvollisuus määräytyy vahingon-
korvauslain (412/74) 2 ja 4 luvussa säädet-
tyjen perusteiden mukaan.

Sopimus, jolla yhtiö pidättää itselleen
korvausvelvollista vastaan laajemman oi-
keuden, kuin tässä pykälässä on säädetty,
on mitätön.

vähintään 0,53 milligrammaa alkoholia lit-
rassa uloshengitysilmaa, taikka hän on ai-
heuttanut vahingon kuljettaessaan ajoneu-
voa muuten alkoholin tai muun huumaavan
aineen kuin alkoholin vaikutuksen alaisena
taikka alkoholin ja muun huumaavan aineen
yhteisvaikutuksen alaisena niin, että hänen
kykynsä virheettömiin suorituksiin oli tun-
tuvasti huonontunut, ja jos liikennevakuu-
tusyhtiö tällaisessa tapauksessa suorittaa
vahingonkorvaukseksi määrän, joka saajalla
on oikeus vaatia korvausvelvolliselta, siir-
tyy tämä oikeus yhtiölle. Edellä tarkoitettu
korvausvelvollisuus määräytyy vahingon-
korvauslain (412/74) 2 ja 4 luvussa säädet-
tyjen perusteiden mukaan.

Sopimus, jolla yhtiö pidättää itselleen
korvausvelvollista vastaan laajemman oi-
keuden, kuin tässä pykälässä on säädetty,
on mitätön.

_____ päivä
Tämä laki tulee voimaan _____
kuuta 20 .